

سیره پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله

www.ketab.ir

مؤلف:

دکتر غلامحسن محرمی

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیما:

سیره پیامبر اعظم ﷺ: مؤلف: غلامحسن محرمی ۱۳۴۷ش؛ قم: الطیار، ۱۳۹۱

ISBN: 978-600-6609-03-4

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۶۰۹-۰۳-۴

یادداشت: کتاب حاضر نگرشی است نو به تاریخ زندگی پیامبر بر پایه روایات امامان معصوم و اصحاب آنها.

کتابنامه: تاریخ صدر اسلام - زندگی پیامبر اسلام ﷺ

الف. محرمی، غلامحسن، ۱۳۴۷ش - مؤلف. ب. عنوان: سیره پیامبر اعظم ﷺ

رده بندی کنکره: ۱۳۹۱ س۹/م۳/۲۲ BP

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۹۳

۲۶۵۵۷۹۲

مؤسسه شیعه پژوهی قم مؤسسه آموزش عالی امیرالمؤمنین ﷺ

عنوان اصلی: سیره پیامبر اعظم ﷺ

مؤلف: دکتر غلامحسن محرمی عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۶۰۹-۰۳-۴

ویراستار ادبی: وحید حامد

صفحه آرا: حسن مؤمن آبادی

ناظر چاپ: محمدربیع فلاح

ناشر: الطیار

نوبت چاپ: چاپ اول

سال نشر: ۱۳۹۱

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

تعداد صفحات: ۲۹۶ صفحه

قیمت: ۷۵۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱۵
فصل اول: جزیره العرب خاستگاه اسلام.....	۱۷
۱. وضعیت جغرافیایی جزیره العرب.....	۱۹
۲. وضعیت فرهنگی جزیره العرب پیش از اسلام.....	۲۵
۳. مکه، مدینه و طائف.....	۳۰
۴. اطلاع مردم جزیره العرب از بعثت پیامبر ﷺ.....	۳۵
۵. نیاکان پیامبر ﷺ و آیین آنان.....	۳۶
فصل دوم: زندگی پیامبر ﷺ پیش از بعثت.....	۴۱
۱. میلاد پیامبر.....	۴۳
۲. حضور پیامبر ﷺ در جنگ فجار.....	۵۲
۳. حلف الفضول.....	۵۴
۴. ازدواج پیامبر ﷺ با خدیجه.....	۵۶
۵. تعدد همسران پیامبر ﷺ و عوامل و مصالح آن.....	۶۰
۵-۱. انگیزه های سیاسی - اجتماعی (همبستگی با اقوام مختلف).....	۶۱
۵-۲. انگیزه های اخلاقی و غیر جنسی.....	۶۳

- ۵-۳. انگیزه‌های دینی ۶۵
۶. میلاد امیر مؤمنان ﷺ ۶۶
۷. نصب حجرالاسود توسط پیامبر ﷺ ۶۹
۸. شغل پیامبر ﷺ قبل از بعثت ۷۰
۹. آیین پیامبر ﷺ پیش از بعثت ۷۳
- فصل سوم: بعثت و دعوت ۷۷
۱. بعثت پیامبر ﷺ ۷۹
۲. نخستین مسلمان ۸۵
۳. تشریع نماز ۸۸
۴. مراحل دعوت پیامبر ﷺ در مکه ۸۹
۵. اجتماع در خانه ارقم ۹۱
۶. دعوت خویشاوندان ۹۳
۷. ولادت حضرت فاطمه ﷺ ۹۴
- فصل چهارم: دعوت عام و مواجهه قریش با پیامبر ﷺ ۹۷
۱. آغاز دعوت عمومی ۹۹
۲. گفتگوهای مشرکان قریش با جناب ابوطالب ۱۰۰
۳. حمایت ابوطالب از پیامبر، مانع آزار مشرکان ۱۰۳
۴. مقابله فرهنگی مشرکان قریش، با دعوت به اسلام ۱۰۶
- ۴-۱. نسبت شاعری، ساحری و کاهنی ۱۰۷
- ۴-۲. ادعای تعلیم یافتگی پیامبر ﷺ ۱۰۸
- ۴-۳. مناظره و طرح پرسش‌های علمی ۱۰۹
- ۴-۴. داستان‌گویی به قصد پراکندن مردم از اطراف پیامبر ﷺ ۱۱۰

۴-۵. درخواست‌های غیرمنطقی.....	۱۱۱
فصل پنجم: عداوت و دشمنی قریش.....	۱۱۵
۱. آزار و شکنجه مسلمانان از سوی مشرکان قریش.....	۱۱۷
۲. هجرت به حبشه.....	۱۱۸
۳. محاصره بنی‌هاشم در شعب ابی‌طالب.....	۱۲۵
۴. رحلت ابوطالب علیه السلام و خدیجه علیها السلام	۱۳۰
۵. آزار و اذیت پیامبر صلی الله علیه و آله به دست مشرکان قریش، پس از وفات ابوطالب.....	۱۳۱
۶. سفر به طائف.....	۱۳۲
۷. اسراء و معراج.....	۱۳۳
۸. دعوت قبایل.....	۱۳۶
۹. اسلام آوردن انصار (مردم یثرب).....	۱۳۷
فصل ششم: هجرت پیامبر صلی الله علیه و آله و مسلمانان به مدینه.....	۱۴۷
۱. دعوت انصار از پیامبر صلی الله علیه و آله	۱۴۹
۲. هجرت مسلمانان پیش از پیامبر صلی الله علیه و آله	۱۴۹
۳. یاری انصار به مهاجران.....	۱۵۱
۴. توطئه قتل پیامبر صلی الله علیه و آله و هجرت آن حضرت.....	۱۵۲
۵. سرعت اسلام آوردن مردم مدینه، پس از هجرت پیامبر صلی الله علیه و آله	۱۶۱
۶. دلایل پذیرش سریع اسلام، از سوی انصار.....	۱۶۳
۱- ۶. پیشگویی یهودیان از بعثت پیامبر صلی الله علیه و آله	۱۶۴
۲- ۶. درگیری میان اوس و خزرج.....	۱۶۴
۳- ۶. آسانی و سادگی آیین اسلام.....	۱۶۵
۴- ۶. تعصب نداشتن مردم مدینه به بت پرستی.....	۱۶۶

۱۶۶	۶۵. اقتضای طبیعت مردم مدینه
۱۶۷	فصل هفتم: حوادث و اقدامات اولیه پیامبر ﷺ در مدینه
۱۶۹	۱. بنای مسجد
۱۷۱	۲. حدیث سد ابواب
۱۷۲	۳. نوشتن عهدنامه
۱۷۴	۴. پیمان برادری
۱۷۵	۵. سرشماری مسلمانان
۱۷۶	۶. قرار دادن آغاز هجرت به عنوان مبدأ تاریخ
۱۷۸	۷. تشریع امان
۱۸۰	۸. تغییر قبله
۱۸۲	۱۱. وجوب روزه ماه رمضان
۱۸۳	۱۲. افزایش شمار رکعت‌های نمازها
۱۸۴	۱۳. تشریع زکات
۱۸۴	۱۴. برخورد یهودیان با پیامبر ﷺ
۱۹۳	فصل هشتم: آغاز اقدامات نظامی، جنگ بدر، احد، بنی قینقاع و بنی نظیر
۱۹۵	۱. نخستین رزمایش‌های نظامی
۱۹۶	۲. سریه عبدالله بن جحش
۱۹۸	۳. جنگ بدر
۲۰۳	۴. نزول آیه خمس
۲۰۴	۵. آثار پیروزی مسلمانان در جنگ بدر
۲۰۵	۶. غزوه بنی قینقاع

۲۰۷	۷. تولد امام حسن مجتبیٰ (ع)
۲۰۹	۸. جنگ احد
۲۱۲	۱ - ۸ پیروزی موقت مسلمانان
۲۱۲	۲ - ۸ پیروزی نهایی مشرکان
۲۱۵	۳ - ۸ پیامدها و حوادث پس از جنگ احد
۲۱۶	۹. غزوه بنی‌نضیر
۲۱۹	۱۰. تولد امام حسین (ع)
۲۲۱	فصل نهم: جنگ خندق، بنی‌قریظه، بنی‌مصطلق و صلح حدیبیه
۲۲۳	۱. جنگ خندق
۲۲۸	۲. جنگ بنی‌قریظه
۲۲۹	۳. غزوه بنی‌المصطلق
۲۳۲	۱ - ۳. فتنه منافقان
۲۳۳	۲ - ۳. ماجرای افک
۲۳۷	۳ - ۳. ماجرای ولید فاسق
۲۳۸	۴. صلح حدیبیه
۲۳۹	۱ - ۴. اعزام نماینده به مکه و بیعت شجره
۲۴۰	۲ - ۴. قرارداد صلح
۲۴۱	۳ - ۴. آثار و نتایج پیمان صلح حدیبیه
۲۴۳	۵. عمره القضاء
۲۴۵	فصل دهم: دعوت حاکمان و پادشاهان، جنگ خیبر، فدک و فتح مکه
۲۴۷	۱. دعوت حاکمان و پادشاهان سرتزمین‌های دیگر به اسلام

۲. جنگ خیبر ۲۴۸
۳. ماجرای فدک و بخشیدن آن به حضرت فاطمه علیها السلام ۲۵۲
۴. جنگ موته ۲۵۴
۵. سریه ذات السلاسل ۲۵۵
۶. فتح مکه ۲۵۶
- ۱ - ۶. تجهیز لشکر ۲۵۸
- ۲ - ۶. خیانت حاطب بن ابی بلتعه ۲۵۸
- ۳ - ۶. حرکت لشکر ۲۶۰
- ۴ - ۶. هجرت عباس بن عبدالمطلب ۲۶۰
- ۵ - ۶. رسول خدا صلی الله علیه و آله در مسجد الحرام ۲۶۳
۷. جنگ حنین ۲۶۵
۸. گسترش اسلام پس از فتح مکه ۲۶۸
۹. مسلمان شدن مردم یمن توسط علی علیه السلام ۲۷۰
- فصل یازدهم: جنگ تبوک، حجة الوداع، غدیر خم و رحلت پیامبر صلی الله علیه و آله ۲۷۳
۱. غزوة تبوک ۲۷۵
- ۱ - ۱. جانشینی حضرت علی علیه السلام ۲۷۷
- ۲ - ۱. اقدامات منافقان ۲۷۸
- ۳ - ۱. ابوذر غفاری، صحابی تنها ۲۸۰
- ۴ - ۱. اقدامات پیامبر صلی الله علیه و آله در تبوک ۲۸۰
- ۵ - ۱. بازگشت از تبوک و اصحاب عقبه ۲۸۱
- ۶ - ۱. ماجرای مسجد ضرار ۲۸۲

۲۸۳	۷ - ۱. ورود به مدینه و توبه متخلفان
۲۸۵	۲. حجةالوداع
۲۸۷	۳. واقعه غدیر و معرفی علی علیه السلام به عنوان امام
۲۹۰	۴. رحلت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله
۲۹۳	فهرست منابع

مقدمه

«سیره» در لغت به معنای راه و روش و در عرف مورخان مسلمان، در کنار «المغازی»، به کتاب‌هایی دربارهٔ تاریخ زندگی پیامبر ﷺ اطلاق می‌شود؛ چنان‌که کتاب‌هایی با نام «السیره النبویه» از مورخان گذشته به یادگار مانده است. هرچند امروزه این واژه - به‌ویژه در میان تاریخ‌پژوهان ایرانی - به صورت مضاف، به سلوک فردی، سیاسی، اجتماعی و ... معصومان علیهم‌السلام گفته شده و از زندگی پیامبر ﷺ اغلب با عنوان‌هایی همچون «تاریخ زندگی پیامبر ﷺ» و «تاریخ اسلام» یاد می‌نمود.

تاریخ زندگی پیامبر اکرم ﷺ عصر طلایی تاریخ بشریت است. از سر آمد پیامبران و نمونهٔ انسان کامل، دینش کامل‌ترین ادیان، ناسخ ادیان گذشته و برنامهٔ جاودانهٔ زندگی بشر است؛ از این رو مطالعهٔ شرح رویدادهای زندگی آن حضرت، از سودمندترین کارهاست. خدای تعالی آخرین پیامبرش را بهترین اسوه برای انسان‌ها معرفی کرده است. تاریخ زندگی آن حضرت، منبع سرشاری است برای آموختن زندگی دین‌دارانه و عقلانی و پیروی از روش زندگی ایشان، ضامن رسیدن به سعادت دنیوی و اخروی خواهد بود.

فرزندان، نوادگان و بازماندگان خاندان رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم و پیروان و شاگردان آنها، نخستین نویسندگان و بازگوکنندگان سیرهٔ آن حضرت بودند. ولی کتاب‌های نگاشته‌شده

از سوی شیعیان اهل بیت علیهم السلام درباره سیره پیامبر صلی الله علیه و آله به طور عموم فراموش شده و از بین رفته‌اند و بیشتر کتاب‌ها و منابع کهن موجود در سیره رسول اکرم صلی الله علیه و آله در مکتب خلفا نوشته شده و در برخی گزارش‌های آنها - که اندک هم نیستند - تأثیر انگیزه‌های مذهبی، سیاسی و قومی مشهود است و خوش‌بینی نویسندگان این منابع - که در میان اهل سنت رایج بوده - به میان شیعه راه یافته است.

البته تلاش‌های جدی در بیان گزارش‌های صحیح از سیره رسول خدا صلی الله علیه و آله و جداسازی روایت‌های درست از نادرست انجام گرفته، ولی این راه به‌طور کامل طی نشده است و گام‌های دیگری را می‌طلبد. این نوشته تکاپویی است در این مسیر که ویژگی اصلی آن، سنجش گزارش‌های تاریخ زندگی پیامبر صلی الله علیه و آله با معیارهای مسلم عقلی و نقلی، و بررسی سلسله روایات تاریخی و بهره‌گیری از منابع تاریخی متأثر از اهل بیت پیامبر علیهم السلام است.

www.ketab.ir